

1.čtení: *Matouš 7,24-29*

Hlavní čtení: *Příslaví 1,1-7*

Sestry a bratři, pojďme si zahrát takovou hru. Nebojte, nemusíte vstávat ze svých míst a někde pobíhat. Naopak, je vhodné, aby se vám dobře sedělo a aby se vám dobře myslelo. Budeme si totiž hrát s myšlenkami. Budeme rozehrávat svoje představy. Naše hra bude mít tři kola. Pokud chcete, můžete klidně zavřít i oči, aby se vám lépe soustředilo. Nuže, připravte se a vzhůru do prvního kola.

(1) Představte si moudrého člověka. Moudrou ženu, moudrého muže. Jaké jsou jejich vlastnosti? Moudrý člověk je rozvážný. Dovede posoudit problémy z různých stran a nalézt k nim ten nejrozumnější přístup. Vyvážený, nosný. Moudrý člověk je také spravedlivý. Snaží se, aby se nikomu neděla křivda, příkoří. Každý ať dostane, co mu náleží. Někdy je velmi těžké vybalancovat oprávněné požadavky různých lidí, kdo je moudrý, ten nalezne cestu, aby všichni byli aspoň částečně spokojeni. Moudrý člověk je také laskavý. Ví, že prchlivost sotvakdy vede k dobrému cíli. Vládostí a láskou lze dosáhnout těch nejtrvanlivějších řešení.

Moudrost si většinou spojujeme se stářím, kdy člověk zúročí nashádané zkušenosti. Ale není to pravidlem. Řada starců se chová pošetile a jejich pošetilost je vlivným postavením vyhocena až do nesnesitelné trapnosti. A naopak i malé děti či teenageři se umí zachovat mouře. Možná jste je někdy pozorovali uprostřed hádky a náraz někdo z nich překvapivě řekl něco chytrého, něco působivého udělal, ustoupil a spor se uklidnil. No to je přece příznak moudrosti. Takže stáří není nutnou podmínkou moudrosti. Stejně není vzdělání předpokladem pro moudrost. Jistě, vzdělání může moudrosti napomoci, ale opět existuje řada pošetilých vzdělanců s profesorskými tituly, které svou moudrostí snadno předčí prostí venkované. No vidíte, ani to nebolelo a máme za sebou první kolo naší hry. Představit si moudrého člověka.

(2) Kolo druhé. Představte si moudrého člověka. Ale určitého, jmenovitého moudrého člověka, kterého znáte buď osobně, nebo ho znáte z médií. Na jakého člověka ukážete a řeknete „Tenhle muž je moudrý, tahle žena je moudrá“? Napadá vás vůbec někdo? Tady už je uvažování složitější. Kde všude jsem se ve svém životě setkal s moudrými lidmi? Kdo to byl, jak se jmenoval? V čem byli moudří naši rodiče a prarodiče? Měli jsme ve škole štěstí na moudré učitele a učitelky? Natrefili jsme na moudré bratry a sestry ve sboru, mezi přáteli, na pracovišti?

Úplně samostatnou kapitolu tvoří moudří lidé ve veřejném prostoru. Na panu prezidentu Masarykovi jakožto moudré osobě se zřejmě shodneme, ale kdo dál? Václav Cílek, Dana Drábová, Zdeněk Svěrák? Není smutné, že se nám tak těžko vybavují jména moudrých lidí z naší současnosti? Myslím, že v druhém kole hry budeme ve svém pátrání po moudrých lidech úspěšnější v osobních kruzích. (A mimochodem, když už tak rozjímáme o moudrých lidech ve svých životech, nezapomínejme na vděčnost. Sluší se pánu Bohu poděkovat za ty, kdo nám do života vnesli moudrost.)

(3) Pořád se vám sedí dobře? Teď to totiž bude velmi těžké. Vstupujeme do třetího kola. Představte si moudrého člověka, kterým jste vy sami. Co se musí stát, aby o vás bylo možné říci: „To je moudrý člověk“? Usilujeme vůbec o moudrost? Máme ambici stát se moudrými lidmi, anebo to předem považujeme za nesplnitelný úkol? A proč vlastně moudrost dnes nepatří k atraktivním tématům, jako jsou zdraví, zážitky, pohoda, úspěch? Neokrádáme se o důležitý rozměr života, když moudrost přehlízíme?

Moudrost je jedním z hlavních námětů Bible. Moudrost je životu prospěšná, je žádoucí pro život. Moudrost je Božím darem. Velké části Bible jsou věnovány moudrosti. V církvi raději věnujeme pozornost barvitým příběhům, poněvadž ty jsou napínavější, přehlednější, s jasným výsledkem. Naslouchat vyprávění o Mojžíšovi nebo o Ester je snazší než rozjímání o neviditelné moudrosti. A přece se Bible dosti obšírně zabývá moudrostí. Existuje dokonce přímo literární styl, který se nazývá „mudroslovi“ neboli slova o moudrosti. Knihy Jób, Příslaví, Kazatel a částečně i Žalmy se zaměřují na moudrost, na její zdroj, na rozdíl mezi člověkem moudrým a nemoudrým. Někdy jsou to jen sbírky

rozmanitých postřehů ze života, jindy jsou to obširné úvahy o smyslu žití a o povaze lidského pobytu na zemi. Když však tyto knihy pročítáme, spatřujeme, že jednou náramně důležitou věcí jsou si starodávní pisatelé jisti. Je mimo všechnu pochybnost. Moudrost není nedostupná. Po moudrosti lze pátrat a nacházet ji. O moudrost je možno úspěšně usilovat. Moudrost je dostupná.

Král Šalomoun se nevepsal do dějin žádnou vyhranou bitvou ani žádným převratným zákonem, žádnou zlatou bulou. Šalomoun odkázal lidem sbírku přísloví jako pobídku k moudrosti. Lidi, hledejte moudrost! Moudrost je zde pro vás! ***Přísloví Šalomouna, syna Davidova, krále Izraele, jak poznat moudrost a kázeň, jak pochopit výroky rozumnosti, jak si prozíravě osvojit kázeň, spravedlnost, právo a přímost, aby prostoduší byli obdařeni chytrostí, mladík poznáním a důvtipem. Bude-li naslouchat moudrý, přibude mu znalostí... (1-5)***

Přesně tuhle důvěru potřebujeme i dnes, že člověk, který moudrost hledá, moudrost také nachází. Potřebujeme sebedůvěru, že moudrost není vedlejším produktem stáří, že moudrost není podmíněna prvotřídním vzděláním. Co se moudrosti týče, není nač čekat. Teď začněte pátrat po moudrosti, staří i mladí, vzdělání i prostí. Rozjímejte o samotě, anebo rozmlouvejte mezi sebou, čtěte moudré knihy, sledujte podnětné filmy, naslouchejte chytrým lidem. A také objevujte ve světě krásu. Zkrátka zkoumejte, co v životě je opravdu moudré, co životu prospívá. Přistupujte k životu moudře a poctivě zkoumejte, kudy do života vašeho osobního, do života vašich rodin a vašeho národa vstupuje spravedlnost a pravda, soucit a láska, trpělivost a dobré nápady. Neodkládejte úsilí o moudrost na později, vždyť už nyní máte odpovědnost za život, jak jej povedete, jestli moudře či nemoudře.

Zájem o moudrost, touha po moudrosti tedy patří do výbavy věřícího člověka. Věříme, že jsme život dostali darem od Boha. Máme tedy s tímto darem nakládat co nejrozumněji, nikoli tento Boží dar mařit, ničit, utápět v nesmyslech.

Šalomoun říká: ***Počátek poznání je bázeň před Hospodinem, moudrostí a kázní pohrdají pošetilci.*** (7) Bůh nám napomáhá žít naše životy tím, že nám dává svoji moudrost. V dřívějších dobách křesťané dokonce zasvěcovali kostely Moudrosti. V Cařihradu, dnešním Istanbulu, byl postaven věhlasný chrám Hagia Sofia – chrám svaté Moudrosti. V pravoslavné bohoslužbě podnes uvozuje zvolání „Velemoudrost“ čtení z Bible. Naše bohoslužby se konají kolem Bible, čteme ji, vykládáme ji právě proto, abychom objevili a načerpali kus moudrosti. Po kapkách neděli co neděli vstřebáváme trochu dávné moudrosti o světě, o Bohu a o hlavně lidech, co je důležité pro mezilidské vztahy. Moudrost je pramenem pokoje v duši a míru mezi lidmi. Kvůli tomu přicházíme do kostela za Bohem.

Mudrosloví neboli literatura o moudrosti obsahuje i jeden silný motiv. Opěvuje moudrost a vede k moudrosti, na druhé straně také varuje před nemoudrostí a připomíná, že hlupáci zde budou pořád a že nemá smysl se nad nimi do nekonečna rozčilovat. Prostě – vy kdo jste ochutnali moudrost, vězte, že vedle vás pořád bude dost lidí nemoudrých. Takový je holt svět, že ne všichni přijímají dobré Boží dary, včetně moudrosti. ***Rozumné srdce hledá poznání, kdežto ústa hlupáků se honí za pošetilostí. (Př 15,14) Neodpovídej hlupákovi podle jeho pošetilosti, abys nebyl jako on. (Př 26,4)***

Na závěr ještě zbývá vyhodnotit výsledky dnešní malé kostelové hry. Jak jste dopadli v prvním, druhém, třetím kole? – Vyhráli jsme všichni už jenom tím, že jsme o moudrosti přemýšleli. Už tím naším obyčejným nedělním zastavením a nasloucháním slovům Písma jsme kousek moudrosti získali. Uprostřed pošetilostí světa nám na moudrosti záleží. Nepřehlízíme moudrost ani ji neházíme do starého železa. Kristus vyprávěl podobenství o dvou stavitelích. Moudrý vystavěl svůj dům na skále Božího slova. To přesně my nyní děláme. Nenechat si vnutit pochybná, nepevná témata jako spiklenectví, nenávisť, lež, násilí. Nýbrž stavět na moudrých Božích námětech – důvěra a pravda, láska a naděje. Ty my hledáme. Na nich stavíme. Tahle stavba obstojí. Amen.